

แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหมของบ้านห้วยฝาย
ตำบลปอแดง อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
Directions to Development of Silk Weaving Group of Ban Huo Fai
in Por Daeng Sub-district, Chonnabot District, Khon Kaen Province

สุวรรณี โพธิ์เศษ¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการรวมกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหมของบ้านห้วยฝาย ตำบลปอแดง อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกกลุ่มอาชีพในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปอแดง จำนวน 85 คน จาก 10 หมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาพรวมของการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม ของบ้านห้วยฝาย พบว่ามีการทอผ้าไหมเป็นครั้งคราว เนื่องจากฤดูทำนา กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมต้องไปทำนาและทำไร่และเมื่อพิจารณาการดำเนินงานเป็นรายด้านด้านที่ปฏิบัติมากกว่าด้านอื่นคือการเพิ่มผลผลิต รองลงมาคือการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร
2. ผลการดำเนินงานเป็นรายด้าน ด้านการเพิ่มผลผลิต ที่มีการปฏิบัติมากคือ มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต ด้านการพัฒนาการตลาด มีการผลิตสินค้าเมื่อมีการสั่งซื้อของลูกค้า ด้านการพัฒนาคุณภาพของสินค้า มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของสินค้าอย่างต่อเนื่อง และด้านการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ กลุ่มอาชีพมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอาชีพอื่นอย่างสม่ำเสมอในตำบลเดียวกันและตำบลข้างเคียง
3. สภาพการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหม ของบ้านห้วยฝาย แนวทางการพัฒนาให้กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมมีความยั่งยืนควรพิจารณาถึงปัจจัย ผู้นำกลุ่มอาชีพ งบประมาณ บุคลากร การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มอาชีพ และปัจจัยด้านความเข้าใจของชุมชนให้มีความเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: สภาพการรวมกลุ่มทอผ้าไหม การพัฒนากลุ่ม

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the state of formality of silk weaving group and 2) to find ways to develop the silk weaving group in the Ban Huo Fai in Por Daeng sub-district, Chonnabot district, Khon Kaen province. The research participants were 85 members of the occupational groups in the area of Ban Huo Fai. The instruments used for data collection were interview forms and guided group discussions. The statistical

¹ นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

techniques used for data analysis were frequency and percentage. Content analysis was also employed to answer the research questions.

Results of the study indicated that :

1. Regarding the overall operations of the silk weaving group in the Ban Huo Fai, it was found that the group carried out all activities from time to time. When considering each aspect separately , it was found that the most frequent performance was product increasing, followed by development of management efficiency and development of product quality, respectively.

2. With regard to operating results, it was found that under the aspect of product increasing, the most frequently carried out activity was adoption of new technology to increase the production. For the aspect to marketing development, the most frequently carried out was manufacturing products as soon as the orders were received from the customers. For the aspect of product quality development, the most frequently carried out activity was regular training on the development of product quality. For the management efficiency development, it was found that the group members shared knowledge with members of other occupational groups in the same and nearby sub-district regularly.

3. For strength and sustainable development of the silk weaving group in the Ban Huo Fai, there were many factors to be taken into consideration, namely leaders of the occupational group, budget, and support from local administrative organizations, local resources, participatory management, knowledge sharing, and understanding of the community.

Keywords: state of formality of silk weaving group, group development

ความเป็นมาของปัญหา

กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย เลขที่ 46 หมู่ 2 บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่นเป็นกลุ่มทอผ้าไหมที่มีความเข้มแข็งที่สุดในตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ปลูกหม่อน เลี้ยงสัตว์ ทอผ้าไหม การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมเป็นอาชีพเสริมและสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษซึ่งเป็นการทอจากลวดลายดั้งเดิมตามวิถีชีวิตที่ผูกพันกันมาเป็นลวดลายธรรมชาติรอบๆ ตัวที่มองเห็นได้ ลวดลายชนบทธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตชนบทสภาพการรวมกลุ่มของกลุ่ม

ทอผ้าไหม บ้านหัวฝายได้รับคำแนะนำจากเกษตรอำเภอชนบทมีความประสงค์ให้แม่บ้านที่ทอผ้าไหมซึ่งต่างคนต่างทำนั้นมารวมกลุ่มกันจึงเกิดเป็นกลุ่มทอผ้าไหมขึ้น ซึ่งในการรวมกลุ่มนั้นไม่จำเป็นต้องมีเงินทุนขอให้เป็นคนมีใจรักในการทอผ้า มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ มีเวลาในการรวมกลุ่มประการสำคัญต้องเป็นคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่เคยต้องโทษ ไม่วิกลจริต เริ่มต้นด้วยการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยมีนางสุภาณี ภูแล่นกี ประธานกลุ่ม ก่อนจะมีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม สมาชิกทุกคนได้รับการปลูกฝังและมีความ

ผูกพันกับผ้าไหมมาตั้งแต่เด็กจึงไม่แปลกที่ทุกคนเจริญเติบโตมาพร้อมกับการสั่งสม ภูมิปัญญาที่งดงามที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เกิดการสรรสร้างงานมัดหมี่ที่สวยงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองทั้งด้านการผสมผสานกันอย่างลงตัวด้านวัตถุดิบที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ได้เป็นผืนผ้าที่งดงามที่สื่อถึงจินตนาการและวิญญาณของผู้ทอไปสู่การสร้างสรรค์ลักษณะของชาวอีสานเป็นการ “สร้างงาน สร้างเงิน สร้างรายได้สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนและประเทศ” โดยยึดหลักที่ว่า วัตถุดิบที่ใช้ได้จากชุมชน ผลิตโดยคนในชุมชน ผลประโยชน์ตกเป็นของคนในชุมชนโดยกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอนชนบท จังหวัดขอนแก่น ได้เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2527 จนถึงปัจจุบันรวม 31 ปี

ในขณะเดียวกันลักษณะของการรวมกลุ่มควรสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อมีการรวมกลุ่มแล้วกลุ่มอาชีพมีปัญหาจุดแข็ง จุดอ่อน ตรงไหน บ้างและมีวิธีการแก้ไขปรับปรุงอย่างไร และการพัฒนามีศักยภาพของกลุ่มอย่างไรจึงจะทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและยั่งยืน นิธิเอียวศรีวงศ์ (2547) ยังได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนว่ามียอดประกอบ 4 ประการ คือ 1) มีอุดมการณ์ หรือระบบคิด หรือระบบการให้ความหมาย โดยเฉพาะเรื่องความเสมอภาค ต้อง เป็นไปภายใต้ “วิถีคิดของชาวบ้าน” คือให้โอกาสทุกคน 2) มีโลกทัศน์ หรือการรับรู้ หรือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพรอบตัวถึงทัศนะในการมองโลกของบุคคลและสังคม โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงของชีวิตทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ซึ่งประกอบด้วยความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ด้านอาหาร ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเมือง 3) ความสัมพันธ์ทางด้านสังคม ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีการโยกย้ายกันจากบุคคลหรือจุดเล็ก ๆ เป็นเครือข่ายหรือจุดรวมของความสัมพันธ์ใน

ท้องถิ่นหรือชุมชนนั้นๆ ซึ่งความสัมพันธ์จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ดั้งเดิม มีการติดต่อโดยตรงและแนบแน่น และจุดเชื่อมโยงที่สร้างพลังมากขึ้นด้านความสัมพันธ์คือ “การรักษาพิธีกรรมของกลุ่มหรือชุมชน” ให้ดำรงไว้ และ 4) ค่านิยมหรือคุณค่าที่สมาชิกในสังคมเห็นว่าดีหรือไม่ดีเป็นลักษณะที่ถูกรับรู้ด้วยบรรทัดฐานหรือแนวทางปฏิบัติที่สมาชิกในสังคมยึดถือ

นอกจากนั้น ใจสคราญ หิรัญพฤกษ์ (2545) ซึ่งได้นำเสนอกระบวนทัศน์ (Paradigm) ของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการเปรียบเทียบระหว่างกระบวนทัศน์ที่มุ่งเน้นการพัฒนามาบนพื้นฐานของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการแยกสังคมออกเป็นส่วนๆ กับกระบวนทัศน์ใหม่ของการพัฒนาที่เน้นการพัฒนามาบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม และการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งกระบวนมุ่งให้ชุมชนมีโอกาสสำรวจศักยภาพของตนเอง และเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างชุมชนให้มีพลัง กระบวนทัศน์ใหม่ทำให้เกิดแนวคิดวิธีใหม่ คือ คิดแบบเชื่อมโยง เป็นพลวัต ไม่คิดแบบแยกส่วน บุรณาการทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม และ วัฒนธรรม ในขณะที่ อังศิกาน พงาดี (2547) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจกลุ่มทอผ้าฝ้ายชุมชนในภาคอีสานตอนกลาง พบว่า กลุ่มที่ประสบความสำเร็จมีการปฏิบัติในปัจจัยกำหนดความสำเร็จโดยรวม ปัจจัยเกี่ยวกับด้านบริหารธุรกิจ ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล และมีการปฏิบัติด้านการบริหารและการจัดการด้านผู้นำ และด้านระเบียบข้อบังคับของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการตลาด ด้านการบริหารการเงิน และสุขภาพ สาธารณสุข (2551) พบว่า จะต้องสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนให้เกิดขึ้นเพื่อให้กลุ่มสตรีเกิดการพัฒนาจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยต้องมีลำดับขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้มีแนวทางการพัฒนาที่เป็นไปอย่าง

ยั่งยืนแนวทางการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีขั้นตอน ได้แก่การศึกษาบริบทกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและ ค้นหาที่วิจัยหลัก กำหนดที่วิจัยร่วมและทำความเข้าใจ เรื่องงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ภายในกลุ่ม โอกาสและอุปสรรค ของกลุ่ม ออกแบบ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพของกลุ่มทั้ง 4 ด้าน พัฒนาด้านการจัดกรกลุ่ม พัฒนาด้านคุณภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ พัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ และพัฒนาด้านการตลาด เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพเห็นได้จากการศึกษาของ ทศนาวลัย พรหมเสน (2547) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา กลยุทธ์การตลาดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์พบว่าผู้ผลิต ส่วนใหญ่มีการวางแผนการผลิตระยะยาวที่ชัดเจนการผลิต ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้าที่สั่งซื้อและปริมาณ เงินทุนของกลุ่ม ส่วนผลการศึกษาของจงพิศ สิริวิรัตน์ (2547) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของโครงการหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์พบว่าการรวมกลุ่มอาชีพยังต้องการ ความช่วยเหลือด้านการบริหารและการจัดการภายในกลุ่ม จากภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ เพื่อสร้างความ เข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ ส่วนการผลิตสินค้าสามารถผลิตได้ ตามความต้องการของผู้ซื้อปัญหาข้อเสนอแนะของธุรกิจ ชุมชนนั้นผู้เกี่ยวข้องควรแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและ ให้สมาชิกมีส่วนร่วมเพื่อจะได้เข้าใจกลุ่มและเข้าใจ บทบาทของตัวเองและ การศึกษาสภาพการดำเนินงานของ ธุรกิจชุมชน โดย มงคล ดอนขวา และคณะ (2546) พบว่า ส่วนมากมีปัญหาเรื่องเงินทุนการบันทึกรายรับ-รายจ่าย ไม่ครบ แยกประเภทรายรับ-รายจ่ายไม่ได้ ไม่ทราบต้นทุนที่ แท้จริง นอกจากนั้นการผลิตสินค้าก็ไม่ตรงตามความ ต้องการของผู้ซื้อ ไม่มีการสำรวจและวางแผนการตลาด นอกจากนี้ยังพบว่าธุรกิจชุมชนยังต้องการความช่วยเหลือ ด้านบริหารการจัดการภายในกลุ่ม จากภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการและจากการศึกษาของ รัชณี พลเชื้อ (2546) ได้ศึกษาสภาพการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการ

บริหารธุรกิจชุมชน ปรากฏว่า การบริหารกลุ่ม ได้รับ คำแนะนำจากหน่วยงานรัฐและเอกชน ซึ่งมีความสามารถ และมีประสิทธิภาพกว่าผู้นำกลุ่ม มีความชัดเจนในบทบาท หน้าที่ ทำให้กลุ่มมีความชัดเจนในการบริหาร ทำให้เกิดผล ดีกับกลุ่มในการสร้างรายได้ และเกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ส่วนการศึกษาของวิลาวัลย์ เมืองโคตร (2548) ได้ ศึกษาเรื่องโอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ ผ้ากานบัว จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าสำหรับสิ่งที่ถูกคำพิจารณา ก่อนการตัดสินใจซื้อคือเนื้อผ้าและลักษณะการทอปัญหา ส่วนใหญ่ที่ประสบคือการแข่งขันซึ่งมีร้านค้าคู่แข่งมาก เกินไปและกลุ่มต้องการให้ภาครัฐช่วยหาตลาดในประเทศ เพื่อกระจายสินค้าให้ทั่วถึงและหาตลาดต่างประเทศเพื่อ ส่งออกและการศึกษาของ ญาณิศา สารอินตา (2547) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพของสตรี โดย ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกพบว่าแม่บ้านที่เป็นสมาชิก ส่วนใหญ่ไม่ค่อยทราบเข้าใจกระบวนการของการรวมกลุ่ม จึงไม่สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์จึงไม่ประสบ ผลสำเร็จเท่าที่ควรกลุ่มจึงแก้ไขด้วยการมีการพบปะ สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันที่สถานที่ทำการ กลุ่มเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อสรุปการดำเนินงาน วิเคราะห์ จุดอ่อนจุดแข็งภายในกลุ่มออกแบบกิจกรรมสร้างความ ร่วมมือระหว่างกลุ่ม เช่นการศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรม ตลาดนัด เพื่อให้กลุ่มสตรีเกิดการพัฒนาจนประสบ ผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของการรวมกลุ่ม ของกลุ่ม อาชีพทอผ้าไหมขององค์การบริหารส่วนตำบลโปแตง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพทอผ้าไหมของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมขององค์การบริหารส่วนตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ประธานกลุ่ม และกรรมการกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม จำนวน 85 คน จาก 10 หมู่บ้าน ทำการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกเฉพาะสมาชิกกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมมาดำเนินการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นหมู่บ้าน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน
1	บ้านปอแดง	10
2	บ้านหัวฝาย	8
3	บ้านหนองไฮ	7
4	บ้านหนองแวงน้อย	10
5	บ้านมาบตากล้า	5
6	บ้านโนนสะอาด	15
7	บ้านหนองโน	10
8	บ้านหนองแต้	5
9	บ้านร่มเย็น	8
10	บ้านวังศรีสว่าง	7
รวม		85

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และข้อมูลของสภาพการรวมกลุ่ม ประกอบด้วย 1) อาชีพหลัก 2) ความรู้เดิมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่รวมกลุ่มอยู่ 3) จำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 4) จำนวนสมาชิกในปัจจุบัน 5) ระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่ม 6) สถานที่ทำการกลุ่ม

7) สถานที่จำหน่ายสินค้า 8) รายได้ต่อเดือนที่ได้รับจากการจำหน่ายสินค้า 9) ทุนสนับสนุนกลุ่ม 10) แรงจูงใจในการเข้าร่วมกลุ่ม 11) ระยะเวลาในการรวมกลุ่มกี่ครั้ง/เดือน และ 12) ปัญหาและอุปสรรคในการรวมกลุ่ม

2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มประกอบด้วยหลายด้าน เช่น 1) การดำเนินการเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต 2) การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาการตลาด 3) การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของสินค้า และ 4) การพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการโดยนำหนังสือจากวิทยาลัยการครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่องขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ประสานความร่วมมือเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิกอาชีพทอผ้าไหมในทุกหมู่บ้าน จำนวน 85 คน โดยใช้ตอบแบบสอบถามชนิดมีโครงสร้าง ส่วนการสนทนากลุ่ม ได้คัดเลือกจากตัวแทน 10 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน รวม 30 คน สถานที่สนทนากลุ่มคือ ที่บ้านประธานกลุ่ม คือ ที่ศูนย์ทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการรวมกลุ่ม และแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหม ของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานปัญหา อุปสรรคของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบล ปอแดง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพ

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโปแตง อำเภอชนบท
จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดัง
ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	3	3.50
1.2 หญิง	97	96.50
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.00
2.2 20-29 ปี	0	0.00
2.3 30-39 ปี	10	11.70
2.4 40-49 ปี	19	22.40
2.5 50 ปีขึ้นไป	56	65.90
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	36	42.30
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	28	33.00
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	16.50
3.4 อนุปริญญา	0	0.00
3.5 ปริญญาตรี	7	8.20
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
4.1 ต่ำกว่า 5,001 บาท	25	29.50
4.2 5,001 - 10,000 บาท	54	63.50
4.3 10,001 – 15,000 บาท	0	0.00
4.4 15,001 – 20,000 บาท	0	0.00
4.5 20,001 – 25,000 บาท	3	3.50
4.6 25,001 บาทขึ้นไป	3	3.50
5. สถานภาพ		
5.1 โสด	7	8.30
5.2 สมรส	74	87.00
5.3 หย่าร้าง	4	4.70

จากตารางที่ 2 พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็น
เพศหญิง ร้อยละ 96.5 อายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ
65.9 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 42.3 มี
รายได้เฉลี่ย 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 63.5 และ
สถานภาพสมรส ร้อยละ 87.0

สภาพการรวมกลุ่ม

ข้อมูลของสภาพการรวมกลุ่ม มีรายละเอียด
ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลของสภาพการรวมกลุ่ม

สภาพการรวมกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก		
1.1 เกษตรกรรม	71	83.50
1.2 รับจ้างทั่วไป	6	7.00
1.3 ค้าขาย	8	9.50
2. ความรู้เดิมเกี่ยวกับการประกอบ อาชีพที่รวมกลุ่มอยู่		
2.1 มี	77	90.60
2.2 ไม่มี	8	9.40
3. จำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้ง		
3.1 น้อยกว่า 5 คน	0	0.00
3.2 6-10 คน	0	0.00
3.3 10-15 คน	0	0.00
3.4 16 คน ขึ้นไป	85	100.00
4. จำนวนสมาชิกในปัจจุบัน		
4.1 น้อยกว่า 5 คน	0	0
4.2 6-10 คน	0	0
4.3 10-15 คน	0	0
4.4 16 คน ขึ้นไป	85	100
5. ระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่ม		
5.1 น้อยกว่า 2 ปี	0	0.00
5.2 2 ปี 1 เดือน - 4 ปี	0	0.00
5.3 4 ปี 1 เดือน – 6 ปี	0	0.00
5.4 มากกว่า 6 ปีขึ้นไป	85	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ) ข้อมูลของสภาพการรวมกลุ่ม

สภาพการรวมกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
6. สถานที่ทำการกลุ่ม		
6.1 บ้านของหัวหน้ากลุ่ม	81	95.30
6.2 บ้านของสมาชิกกลุ่ม	0	0.00
6.3 สถานที่ภายในชุมชน	4	4.70
7. สถานที่จำหน่ายสินค้า		
7.1 ที่ทำการกลุ่ม	78	91.80
7.2 ส่งตามร้านค้าปลีก	4	4.70
7.3 ไม่มีสถานที่แน่นอน	3	3.50
8. รายได้ที่ได้จากการจำหน่ายสินค้า		
8.1 ต่ำกว่า 10,000.-บาท	65	76.50
8.2 10,000- 20,000.-บาท	8	9.40
8.3 20,001 บาทขึ้นไป	12	14.10
9. ทุนสนับสนุนการประกอบอาชีพ		
9.1 มี	52	61.10
9.2 ไม่มี	33	38.90
10. แรงจูงใจที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรวมกลุ่ม		
10.1 เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของผู้ในกลุ่ม	52	61.10
10.2 อยากมีอาชีพหลัก	14	16.60
10.3 ลดต้นทุนการผลิต	0	0.00
10.4 สืบสานภูมิปัญญาชาวบ้าน	19	22.30
11. ระยะเวลาในการรวมกลุ่มกี่ครั้ง		
11.1 5 ครั้ง/เดือน	46	51.40
11.2 5-10 ครั้ง/เดือน	24	28.30
11.3 11-15 ครั้ง/เดือน	0	0.00
11.4 มากกว่า 15 ครั้ง/เดือน	15	17.60
12. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน		
12.1 ขาดเงินทุนหมุนเวียน	44	51.70
12.2 ขาดนักวิชาการถ่ายทอดความรู้	14	16.50
12.3 ขาดแรงงาน	27	31.80

จากตารางที่ 3 พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 83.50 สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้เดิมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่รวมกลุ่มอยู่ คิดเป็นร้อยละ 90.60 จำนวนสมาชิกกลุ่มอาชีพเมื่อเริ่มก่อตั้งส่วนใหญ่มีสมาชิกตั้งแต่ 16 คนขึ้นไป คิดเป็น 100% ระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพมาแล้วมากกว่า 6 ปีขึ้นไป คิดเป็น 100% สถานที่ทำการกลุ่มอาชีพใช้บ้านของหัวหน้ากลุ่มหรือประธาน เป็นที่ทำการกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.30 สถานที่จำหน่ายสินค้าคือที่ทำการกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 91.80 ทั้งนี้กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเนื่องจากการจำหน่ายสินค้าต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.50 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มอาชีพ ได้มีการขอรับเงินสนับสนุนการประกอบอาชีพจากหน่วยงานอื่น อาทิเช่น พัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตรจังหวัด สหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 61.1 แรงจูงใจที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรวมกลุ่มนั้นมาจากความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของผู้นำกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.10 ระยะเวลาในการรวมกลุ่ม 5 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 51.40 ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพมากที่สุดคือ ขาดเงินทุนหมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 51.70

แนวทางการพัฒนาของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม บ้านหัวฝาย อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาการตลาด การพัฒนาคุณภาพสินค้า และการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เพื่อศึกษาว่ากลุ่มอาชีพมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านต่างๆ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้านการเพิ่มผลผลิต จากการศึกษา พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรค ในการเพิ่มผลผลิตของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม ของบ้านหัวฝาย คือ ปัญหาเรื่องขาดต้นทุนในการผลิต ทำให้การคัดเลือกวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตขึ้นอยู่กับสภาพและต้นทุนในการผลิต และผลผลิตของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมยังไม่มี การแปรรูปที่หลากหลาย เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตยัง ขึ้นกับแรงงานคนเป็นสำคัญ ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหา จากการศึกษาด้านการเพิ่มผลผลิต สมาชิกกลุ่มอาชีพ ทอผ้าไหมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลักมีความ คิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการหาแหล่งเงินทุน สนับสนุน มีการศึกษาเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต แต่มีต้นทุนต่ำกว่าเดิม รวมถึงมีการศึกษาเกี่ยวกับการ แปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีผลผลิตที่หลากหลายรูปแบบ มากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาด้านการตลาด จาก การศึกษา พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนา ศักยภาพการตลาดกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม ของบ้าน หัวฝาย คือ กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมมีการจำหน่ายผลผลิต สินค้าด้วยตนเอง หาดตลาดเอง จึงทำให้ขาดความมั่นคง ความมั่นใจในตลาดที่จะรองรับผลผลิต ที่กลุ่มผลิตขึ้น แนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ควรจะหาดตลาดรองรับผลผลิตเพื่อสร้างความ มั่นใจในการจำหน่าย ควรมีการศึกษาความต้องการของ ตลาดต่อสินค้าที่มีอยู่ในชุมชน ในพื้นที่ เพื่อจะได้หา แนวทางส่งเสริม สนับสนุน ได้ตรงตามสภาพ และความ ต้องการของตลาด และควรมีการประสานงานหรือ บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรม เพื่อเปิดพื้นที่ทางการตลาดให้กลุ่มอาชีพทอ ผ้าไหมได้จำหน่ายผลผลิตของตนเองเพราะสภาพที่ เป็นอยู่ด้านการตลาดของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมบ้านหัว ฝาย คือ แต่ละกลุ่มจะมีตัวแทนรับผิดชอบด้านการตลาด

ของกลุ่มและยังไม่มีการจัดทำทะเบียนจำหน่าย ผลិតภัณฑ์ที่เป็นระบบ เพื่อให้เห็นความชัดเจนของรายได้ รายจ่ายของกลุ่ม ควรต้องมีการเน้นเรื่องประชาสัมพันธ์ ให้มากด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ตลาดรู้จักสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ และจัดกิจกรรมเพื่อแรงจูงใจ ทางด้านการตลาด เช่น จัดกิจกรรมเทศกาลจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพ สินค้า จากการศึกษา พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรค ใน การพัฒนาคุณภาพของสินค้าของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหม บ้านหัวฝาย คือ ปัญหาเรื่องการรักษาคุณภาพมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นปัญหาที่กลุ่มอาชีพทอผ้าไหมมีการ ปฏิบัตินานๆ ครั้ง หรือไม่เคยปฏิบัติเลย และปัญหาการ ควบคุมคุณภาพที่เป็นระบบของกลุ่มอาชีพ ที่ยังขาดการ ควบคุม ปัญหาดังกล่าวมีความสำคัญมาก เพราะ เกี่ยวข้องกับความมั่นใจของผู้บริโภค ซึ่งแนวทางการ แก้ปัญหาจากการศึกษา คือ ควรมีการประสานกับ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประเมินมาตรฐานและ คุณภาพผลิตภัณฑ์ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม อาชีพทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ให้มีประสิทธิภาพและควรมี การพัฒนาศักยภาพสมาชิกกลุ่มอาชีพให้มีความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน โดยการฝึกอบรมการศึกษาดูงานของกลุ่มอาชีพที่ผ่าน การรับรองมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์

4. แนวทางการพัฒนาด้านประสิทธิภาพการ บริหารจัดการ จากการศึกษา พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ อาชีพของกลุ่มทอผ้าไหม บ้านหัวฝาย คือ กลุ่มอาชีพทอ ผ้าไหมยังขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการ ขาดการมี ส่วนร่วมในการบริหารของสมาชิก รายได้ในการบริหาร ส่วนหนึ่งมาจากเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ซึ่ง ต้องใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และเป็นทุนในการผลิต

ดังนั้น การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ในด้านต่างๆ จึงขาดความต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาในด้านนี้คือ ในการจัดการของกลุ่มต้องจัดการแบบให้สมาชิกมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะต้องมีการจัดการความรู้คือ เรียนรู้ตลอดเวลาว่ากลุ่มของตนมีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ประสบความสำเร็จได้เพราะอะไร หรือสิ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จ คืออะไร เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพกลุ่มอาชีพให้มีความยั่งยืน มีความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้

อภิปรายผล

สภาพการดำเนินงานของการรวมกลุ่มอาชีพพบว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหัวฝายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเนื่องจากการจำหน่ายสินค้า และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท แต่ขณะเดียวกัน ได้มีการขอรับเงินสมทบสนับสนุนการประกอบอาชีพจากหน่วยงานอื่น อาทิเช่น พัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตรจังหวัด สหกรณ์การเกษตร ด้านแรงจูงใจที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรวมกลุ่มนั้นมาจากความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของผู้นำกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือมีความต้องการสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้าน และกลุ่มอยากมีอาชีพหลัก ซึ่งสภาพดังกล่าวสอดคล้องกับประเด็นที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2547) ได้กล่าวว่าการพัฒนาการพัฒนายั่งยืนประการหนึ่งคือความสัมพันธ์ของกลุ่ม และใจศรัทธา หิริญพุกษ์ (2545) กระบวนการพัฒนามนุษย์พื้นฐานการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน มุ่งให้ชุมชนได้มีโอกาสสำรวจศักยภาพของตนเอง และเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างกลุ่มให้มีพลัง คิดแบบเชื่อมโยง ไม่คิดแบบแยกส่วน บูรณาการทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม และ วัฒนธรรม

ด้านการตลาดสมาชิกมีความเห็นว่าควรเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพของสินค้า และหาตลาด ซึ่งสุภาพร สารพันธ์ (2551) ได้ให้ข้อสังเกตว่าการพัฒนา กลุ่มควรพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และการตลาด โดยให้สมาชิกได้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดและการบริหารอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง ก็ได้ดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนากลุ่มได้ ส่วนด้านการบริหารจัดการพบว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกอย่างมากและสม่ำเสมอซึ่งสอดคล้องกับอังศิกา นพาลี (2547) ที่ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับความสำเร็จของธุรกิจกลุ่มทอผ้าฝ้ายชุมชนในภาคอีสานตอนกลาง อังศิกา นพาลี (2547) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำที่มีความสำคัญของความสำเร็จซึ่งในกรณีของบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดงนั้นบทบาทของผู้นำยังไม่เด่นชัดมากอย่างไรก็ตามกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง ในภาพรวมแล้วมีสภาพที่จะสามารถขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จและการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการรวมกลุ่มของกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามกับสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหม จำนวน 85 คน ในด้านสภาพการรวมกลุ่ม นั้นสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 50 ปีขึ้นไปมีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีสถานภาพการสมรสสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรวมการรวมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ซึ่งเริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อ ปี 2527 จนถึงปัจจุบันนี้กลุ่มยังมีความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มได้ ด้านแรงจูงใจด้านการรวมกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มยังมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นำกลุ่มและยังมีความต้องการสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านให้ตกสู่รุ่นลูกหลานต่อไปด้านเงินทุนสนับสนุนนั้นกลุ่มได้มีการขอรับเงินสมทบสนับสนุนการประกอบอาชีพจากหน่วยงานอื่น อาทิเช่น พัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานเกษตรจังหวัด สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานของกลุ่มนั้น คือ การขาดเงินทุนหมุนเวียน ขาดแรงงาน และขาดนักวิชาการถ่ายทอดความรู้

สำหรับการศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหมบ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มนั้น ผู้ศึกษาและสมาชิกกลุ่มอาชีพ จากตัวแทน 10 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 3 คน รวม 30 คน ได้สนทนากลุ่มในด้านการพัฒนาและการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการด้านต่างๆ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้านการเพิ่มผลผลิต กลุ่มต้องการแหล่งเงินทุน และต้องการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิต รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่หลากหลายรูปแบบมากขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาด้านการตลาด กลุ่มต้องการหาตลาดที่รองรับสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ได้สม่ำเสมอเพื่อสร้างความมั่นใจในการจำหน่ายและมีความต้องการที่จะประสานงานหรือบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อเปิดพื้นที่ทางการตลาดและจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจทางการตลาด

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพสินค้า กลุ่มต้องการประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประเมินมาตรฐานคุณภาพของผลิตภัณฑ์และพัฒนาสมาชิกกลุ่มอาชีพให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน โดยการฝึกอบรมศึกษา

ดูงานของกลุ่มอาชีพอื่นที่ผ่านการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์

4. แนวทางการพัฒนาด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กลุ่มต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะต้องมีการจัดการความรู้คือ เรียนรู้ตลอดเวลาว่ากลุ่มของตนมีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง ประสบความสำเร็จได้เพราะอะไร หรือสิ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จคืออะไรเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพกลุ่มอาชีพให้มีความยั่งยืน มีความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการพัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหมของ บ้านหัวฝาย ตำบลปอแดง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผลจากการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาให้กลุ่มอาชีพทอผ้าไหม สามารถพึ่งตนเองได้ระบบการทำงานที่มีความเข้มแข็งยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้มีดังนี้

1. ควรส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มอาชีพในด้านต่างๆ เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การจัดการด้านการตลาด การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้า ให้ได้มาตรฐานสากล

2. ควรมีการส่งเสริม หรือสร้างบรรยากาศให้เกิดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในกลุ่มอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ให้จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มอาชีพที่มีผลงานและนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. ควรมีการวิจัยเจาะลึกเพื่อหารูปแบบการจัดการกลุ่มอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ โดยเลือกศึกษา กลุ่มอาชีพที่มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือและ สร้างเครือข่ายร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในทุกๆ ด้าน

3. ควรมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพเป็นระยะๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านต่างๆของกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จงพิศ ศิริรัตน์. (2547). **สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ**
โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. ชงขลา
: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ใจสคราญ หิรัญพุกษ์. (2545). **มิติวัฒนธรรมในการ**
พัฒนาที่ยั่งยืน : ยุคเศรษฐกิจพอเพียง.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ญาณิศา สารอินตา. (2547). **การรวมกลุ่มเพื่อพัฒนา**
อาชีพของสตรี : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่ม
เครือข่ายสิ่งทอ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทัศนาวลัย พรหมเสน. (2547). **แนวทางการพัฒนา**
กลยุทธ์ทางการตลาดหนึ่งตำบลหนึ่ง
ผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของกลุ่มผู้ผลิต
ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมแพรวาในจังหวัด
กาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2547). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**.

อุบลราชธานี : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี.

มงคล ดอนขวา และคณะ. (2546). **การพัฒนา**
ศักยภาพการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน :
กรณีศึกษาสินค้าหัตถกรรมของจังหวัด
อุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รัชณี พลเชื้อ. (2546). **สภาพการณ์ ปัญหา และ**
ข้อเสนอแนะในการบริหารธุรกิจชุมชนใน
เขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิลาวัลย์ เมืองโคตร. (2548). **การศึกษาโอกาสทาง**
การตลาดของผลิตภัณฑ์ผ้ากบฏ :
กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุภาพร สาธพันธ์. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อ**
ความสำเร็จแบบยั่งยืนของกลุ่มอาชีพสตรี
กรณีศึกษากลุ่มสตรี อำเภอนาจะหลวย
จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี.

อังศิกาน นพภาลี. (2547). **ปัจจัยกำหนดความสำเร็จ**
ของกลุ่มธุรกิจกลุ่มทอผ้าชุมชนในภาค
อีสานตอนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.